

BRIDGE 47

SLOGA
SLOVENIAN GLOBAL ACTION

POSVET “VLOGA GLOBALNEGA UČENJA V DANAŠNJI DRUŽBI”

Ljubljana, 11. junij 2019

Zapis

Namen strokovnega posveta “Vloga globalnega učenja v današnji družbi”, ki ga je organizirala platforma SLOGA, je bil spodbuditi razpravo o priložnostih za krepitev globalnega učenja (GU) v Sloveniji, vključno s priložnostmi za umestitev GU v postopku oblikovanja nove Bele knjige o izobraževanju. Po uvodnih razmišljanjih strokovnjakov in deležnikov iz različnih področij o stanju GU v Sloveniji je sledila razprava o zaznanih potrebah na tem področju ter priložnostih za nadaljnjo krepitev GU v Sloveniji. Z umeščanjem GU bomo začeli izpolnjevati številna priporočila na mednarodni in nacionalni ravni, kot tudi zagotovili vključujoče ter trajnostno izobraževanje za vse.

Posvet je potekal v sklopu Tedna vseživljenjskega učenja (TVU) 2019 in je del Skupne akcije TVU s področja globalnega učenja. Mi vsi smo en svet ter je dela zagovorniških aktivnosti projekta Bridge 47.

Albin Keuc (SLOGA) je na začetku poudaril pomen Nacionalnega foruma za globalno učenje ter vzgojo in izobraževanje za trajnostni razvoj, ki je potekal maja 2018. Na njem smo se uskladili, da čimprej ustanovimo medresorsko delovno telo, zagotovimo redno spremljanje in spodbujanje razvoja področja GU in okrepiamo izobraževanje in usposabljanje pedagoških strokovnih delavk_cev. Še posebej je poudaril pomen vsebine nastopa dr. Vinka Logaja, direktorja Zavoda za šolstvo.¹

Uvodni prispevki:

Prof. dr. Maja Bučar, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani (FDV)

Na področju GU je zaznati pozitivne premike, GU se umešča v programe in različne forume, vendar še vedno ne v zadostnem obsegu. FDV in platforma SLOGA sta izvajala dva projekta

¹ Izpostavil je vpliv teorije trga na globalizacijo ter le-te na sodobno družbo in posledično na šolstvo, ki je del slednje. Poudaril je izjemno kompleksnost izobraževalnega sistema: medsebojni vpliv vrednot in učenja za trajnostni razvoj, načinov učenja in podpore, modelov, metod in oblik izobraževanja, upoštevanje vzdržnosti in zmožnosti sistema, identifikacija pristopov in ocenjevanje njihove učinkovitosti, uvajanje in spremembe pristopov pri učiteljih, pomen splošnih kompetenc, aktualno in prihodnje stanje v prostoru (družbi), ipd. Poudaril je, da je potrebno sodelovanje, koordinacija, razvoj pristopov in usposabljanje učiteljev. Potreben je razvoj modelov, oblik in metod vzgojno-izobraževalnega dela, ki bodo prepričali mlade v pomen resničnega (3-dimenzionalnega) sveta. Potrebni so sistemski pristopi, ki upoštevajo vzdržnost in zmožnosti izobraževalnega procesa.” (Ekscerpt iz zapisa Nacionalnega foruma, 2018)

GU v okviru katerih sta interdisciplinarni skupini študentov pripravili orodja za vključevanje tem ciljev trajnostnega razvoja in migracij v šolske ure; medtem ko se je poznavanje učencev o ciljnih trajnostnega razvoja občutno okrepilo, se je kot izziv izkazala obsežnost šolskih vsebin in umeščanje novih aktivnosti v šolski urnik, pa tudi problematičnost posameznih tem.

Zvonka Pangerc Pahernik, Andragoški center Slovenije (ACS)

ACS kot institucija izobraževanja odraslih v Sloveniji že od leta 1996 organizira Teden vseživljenjskega učenja. V letošnjem letu je v akciji sodelovalo kar 1.800 prirediteljev, ki je organiziralo 7.000 prireditev. Od teh je bilo 500 dogodkov organiziranih v okviru skupne akcije za promocijo globalnega učenja Mi vsi smo en svet, ki jo koordinira platforma SLOGA. Pri svojem delu spodbujajo načelo, da nas učenje spremlja skozi vse življenje.

Evropska komisija je razvila evropski indeks vseživljenjskega učenja, ki spremlja, kako uspešne so države pri doseganju vseh štirih stebrov učenja. Medtem ko se Slovenija dobro uvršča pri prvih treh stebrih učenja, se je najslabše odrezala pri skupnostnem učenju.

Tina Trdin, Društvo Humanitas

Delo Društva Humanitas je utemeljeno na premisi, da GU odpira oči in um. Danes živimo v (vsaj) treh zgodbah. (1) "Business as usual" v družbi ekonomske rasti. (2) Zgodba o skoraj neustavljivem izumrtju vseh živih sistemov na tem planetu. (3) Zgodba o velikih spremembah naproti družbi, ki ohranja življenje. Veliko vprašanje je, del katere zgodbe želimo biti? Tudi minister dr. Pikalo je poudaril, da moramo "šolski sistem posodobiti na način, da bo v prihodnjih desetih letih kos družbenim izzivom." GU zahteva prevpraševanje podlag in smeri teh posodobitev. Humanitas izpostavlja pomen SO - poudarek na sobivanju, soodvisnosti, sodelovanju, soustvarjanju, sočutnosti.

Mag. Barbara Urbanija, Urad za UNESCO

UNESCO spodbuja izobraževanje za trajnostni razvoj in izobraževanje za globalno državljanstvo, pri čemer poudarja celostni pristop. Zadolžen za koordinacijo 4. cilja trajnostnega razvoja (kakovostno izobraževanje). Med letoma 2005 in 2014 je potekalo Desetletje izobraževanja za trajnostni razvoj, v okviru katerega so spodbujali vključevanje vsebin trajnostnega razvoja v nacionalne strategije.

Na generalni konferenci UNESCO bo letos sprejet nov krovni dokument na področju izobraževanja za trajnostni razvoj za obdobje med letoma 2020-2030, ki med ključnimi vsebinami poudarja transformativne dejavnosti, strukturne spremembe in tehnološko prihodnost. UNESCO spodbuja mobilno učenje kot orodje za krepitev izobraževalnih priložnosti, tudi v državah v razvoju. Projekte, ki se jih izvaja v Sloveniji, je predstavil tudi Anže Nunar.

Uroš Vajgl, vodja Sektorja za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč, Ministrstvo za zunanje zadeve

Glede na podatke Eurobarometra v Sloveniji nadpovprečno poznamo cilje trajnostnega razvoja in menimo, da je pomembno pomagati ljudem v državah v razvoju.

Za krepitev področja GU je pomembna opredelitev GU - tudi v odnosu do sorodnih konceptov - in priprava pregled aktivnosti na tem področju, priložnost je zagotovo tudi ustrezna umestitev v novo belo knjigo na področju izobraževanja.

Patricija Virtič, platforma SLOGA

Nevladne organizacije smo na področju GU zelo aktivne, poudarila je uspešnost in vidnost slovenskih nevladnih organizacij ter projektov v katerih sodelujejo. Slovenski NVO strokovnjaki in praktiki s področja globalnega učenja so v tujini zelo cenjeni ter za svoje delo prejemajo številne nagrade. O uspešnosti pričajo tudi številni izbrani projekti s področja globalnega učenja na evropskih razpisih, pri katerih sodelujemo. Aktivni smo tudi pri zagovorniških aktivnostih, med drugim se v sklopu projekta Bridge 47 pripravljata tudi osnutek evropskega soglasja o GU.

Razprava

V slovenskem kontekstu sta pomembna sorodna koncepta GU ter vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj, čeprav se slednji pogosto še vedno razume v okviru okoljske domene. Poleg priprave nove Bele knjige na področju izobraževanja je v pripravi tudi nacionalni program za izobraževanje odraslih. Oba procesa sta dobra priložnost za vključitev GU.

Zaključki

1. Pripraviti moramo pobudo za vstop zastopnikov interesa področja globalnega učenja v širšo in/ali ožjo ekspertno skupino, ki bi naj pripravljala besedilo Bele knjige.
2. Identificirati in predstaviti podatke iz raziskav, pomembnih za globalno učenje (kot so na primer objave EUROSTAT-a, raziskave o skupnostnih kompetencah oz. skupnostnem izobraževanju in druge).
3. Pripraviti moramo kratko besedilo o globalnem učenju v Beli knjigi, ki bo podlaga naše notranje razprave.
4. Priporočamo pripravo kataloga praks in vsebin globalnega učenja, ki jih izvajajo nevladne organizacije.
5. Oblikovati moramo smernice za globalno učenje do konca leta 2019.
6. Okrepiti moramo med-deležniško in medsektorsko sodelovanje na področju globalnega učenja, učenja za človekove pravice, vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj ipd.
7. Pripraviti pregled procesa in vsebin iz procesa nastajanja Nacionalnega programa za izobraževanje odraslih.

Med razpravo smo se dotaknili tudi nekaterih, za umeščanje in uokvirjanje področja GU v prihodnosti, pomembne vsebine, ki jih lahko oblikujemo v obliki vprašanj: kako okrepiti

prisotnost v formalnem in neformalnem izobraževanju? Kako dobiti več prostora? Kako oblikovati svoje sodelovanje v delovnih skupinah? Kako predstaviti globalno učenje kot orodje zoper nasilni ekstremizem? Kako dobro smo opremljeni za izobraževanje za skupnostne kompetence (oz. za skupnostno izobraževanje)? Kako okrepiti vsebine zmernosti in solidarnosti v GU? Kako okrepiti naše dejavnosti na področju zagovorništva?

Dodatek

Za potrebe posveta smo na Platformi SLOGA še pred dogodkom identificirali vprašanja, ki smo jih delno naslovili in nanje tudi dobili povratne informacije. Za namen ohranitve zelenega momenta, jih objavljamo v tem dodatku za v informacijo vsem deležnikom:

- Na področju GU delujejo številni deležniki. Kje ostaja največji neizkoriščen potencial za krepitev GU? Aktivnejše delovanje katerih deležnikov bi bilo dobrodošlo?
- Za GU se uporablja več vsebinsko sorodnih konceptov: poleg GU še učenje za globalno državljanstvo ?? (Global Citizenship Education), v Sloveniji vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj, ki se sicer bolj osredotoča na okoljsko razsežnost trajnostnega razvoja. Kako koncepte ustrezno povezati, da se krepí področje?
- GU je vključeno v številne mednarodne dokumente (npr. v Agendo za trajnostni razvoj do leta 2030, spodbujata ga tudi Center Sever–Jug Sveta Evrope in UNESCO – npr. Deklaracija iz Incheona (iz leta 2015) Education 2030 – Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all), na nacionalni ravni v Strategiji razvoja Slovenije do leta 2030, pa tudi v dokumente s področja mednarodnega razvojnega sodelovanja Slovenije (Resolucija o mednarodnem razvojnem sodelovanju in humanitarni pomoči Republike Slovenije, 2017). Kako GU umestiti v nacionalni izobraževalni sistem s ciljem zagotavljanja skladnosti politik?
- V Sloveniji so močno razvite številne »prakse« GU – od aktivnosti pedagogov po šolah do projektov NVO, med njimi tudi številne z mednarodnimi nagradami. Kaj bi pedagogi potrebovali na ravni politik za nadaljnjo krepitev GU v šolah? Npr.: GU v šolskem kurikulumu.
- GU je vseživljenjski proces učenja in delovanja, a vendar velikokrat razumljen kot nekaj, kar pritiče za čas šolanja v izobraževalnih ustanovah. Kako to premostiti? Kako spodbujati učenje od zibelke do groba in zakaj je to pomembno pri vzpostavljanju identitete globalnega državljana?
- ob koncu: kako naprej? Kako lahko skupaj nadalje krepimo področje?

BRIDGE 47

SLOGA
SLOVENIAN GLOBAL ACTION

MEDNARODNO RAZVOJNO
SODELOVANJE SLOVENIJE
SLOVENIA'S DEVELOPMENT
COOPERATION

Zagovorniški posvet v Tednu vseživljenjskega učenja je potekal v sklopu projekta [Trajnostno. Lokalno. Globalno.](#), ki ga finančno podpira [Ministrstvo RS za zunanje zadeve](#) in projekta [Bridge 47](#), ki ga finančno podpirata EU in MZZ.. Izražena vsebina je v izključni odgovornosti avtorjev in ne odraža stališč Ministrstva RS za zunanje zadeve ali Evropske unije.